

KÜLTÜREL ÇALIşMALAR ÇERÇEVESİNDE KODLAMA-KODAÇIMI (ENCODING-DECODING) MODELİ ÜZERİNDEN “7. KOĞUŞTAKİ MUCİZE” SİNEMA FİLMİNİN ALIMLAMA ANALİZİ

Ebru GÖNCÜ¹
Prof. Dr. Yavuz ERCİL²

ÖZET

Alımlama araştırmaları, mesajların yalnızca iletimiyle değil, hedefe ulaştıktan sonraki izler kitlenin nasıl kodlama-kodaçımına yaptığı, başka bir ifadeyle gerçekleştirilen anlam üretimi üzerinde durur. Bu bağlamda Türk sinemasında yayımlandığı dönem içerisinde en çok izlenen film olma özelliğine sahip “7. koğuştaki mucize” filmi ele alınmıştır. Bu çalışma, filmin izler kitle tarafından belirlenen temalar altında nasıl alımlandığını, kültürel çalışmalar içerisinde yer alan Stuart Hall’in kodlama-kodaçımı (encoding-decoding) modeli üzerinden tespit etmeyi amaçlamaktadır. Sinema izleyicisinin okumaları, iletilen kodlardaki metinler araştırmada üç farklı şekilde ele alınarak; hâkim okuma, müzakereci okuma ve muhalif okuma eğilimleri analiz edilmiştir. Çeşitli demografik özelliklere sahip sinema izleyicileri, amaçlı örnekleme seçilmiş ve derinlemesine yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi uygulanarak filmle ilgili görüşleri değerlendirilmiştir. Araştırmanın, medya izleyicilerinin sinema yapıtlarını nasıl yorumladına dair katkı sağlayacağı, alımlamalarının film tercihlerinin belirlenmesinde veya yeni yapıtların oluşturulmasında rol alacağı düşünölmektedir.

Anahtar Kelimeler: Alımlama kuramı ve İngiliz Kültürel Çalışmalar, Sinemada Alımlama Çalışmaları, 7. Koğuştaki Mucize

RECEPTION ANALYSIS OF THE MOVIE “MIRACLE IN CELL NO.7” THROUGH THE ENCODING-DECODING MODEL WITHIN THE FRAMEWORK OF CULTURAL STUDIES

Ebru GONCU
Prof. Dr. Yavuz ERCIL

ABSTRACT

Reception studies focus not only on the transmission of messages, but also on how the audience codifies and decodifies them after they reach the target, in other words, on the production of meaning. In this context, this study aims to determine how the film "Miracle in cell no.7", which is the most watched film in Turkish cinema in the period of its release, is received by the audience under the themes determined by the audience, through Stuart Hall's encoding-decoding model, which is included in cultural studies. The readings of the active cinema audience and the texts in the transmitted codes were handled in three different ways in the research; dominant reading, negotiated reading and oppositional reading tendencies were analyzed. Motion picture audiences with various demographic characteristics were selected through purposive sampling and their opinions about the movie were evaluated by applying in-depth semi-structured interview method. It is thought that the research will contribute to how media audiences interpret motion picture, and that their reception will play a role in determining film preferences or in the creation of new motion picture.

Keywords: Reception theory and British Cultural Studies, Reception Studies in Cinema, Miracle in cell no.7

¹ Başkent Ün., Sosyal Bilimler Enst., ORCID ID: 0009-0006- 4856-2565, ebru_goncu@hotmail.com

² Başkent Ün., İletifim Fak., ORCID ID: 0000-0003-2016-7329, yercil@baskent.edu.tr

Araştırma Makalesi/Research Article, Geliş Tarihi/Received: 30/08/2023–Kabul Tarihi/Accepted: 12/10/2023

1. GİRİŞ

İzler kitlenin ne tür yapıtlara eğilim gösterdiğini öğrenebilmek, alımlama biçimlerini anlamlandırabilmek veya ilgi yönlerini belirleyebilmek adına farklı perspektiflerle ele alınan araştırmaların ortaya çıkmasına yol açmıştır. Elihu Katz çalışmalarında, medya seyirci ilişkisine odaklan sorularda, bireylerin ikna edilmeye çalışıldığı “Medya insanlara ne yapıyor?” sorusu üzerinde daha fazla durulduğunu ifade ederken, asıl sorunun “İnsanlar medyayla ne yapıyor?” sorusuna vurgu yapılması gerektiğini ifade eder (Tekinalp ve Uzun, 2009: 118). Kullanımlar ve doyumlar yaklaşımı, izleyicilerin bilişsel veya duyuşsal ihtiyaçlarını doyumak amacıyla medya kanallarını tüketmesi şeklinde tanımlanmaktadır (Yaylagül, 2008: 71). Buradaki ihtiyaçlar ne kadar doyuma ulaşırsa ulaşsın, izleyicilerin yaşadığı çevre, kültür ve algılamaları izledikleri filmi veya diziyi yorumlaması farklılık göstermektedir. Bu kuram farklı bir bakış açısı kazandırıp izleyiciyi aktif konuma getirirse de izler kitlenin sadece kişisel özellikleri veya psikolojik ihtiyaçları üzerinde durduğu, bireylerin sosyolojik gereksinimlerini göz ardı ettiği yönünde eleştirilmektedir (Elliot 1974’ten akt. McQuail ve Windahl, 2010: 177).

Eleştirel yaklaşım olarak kültürel çalışmalar geleneği içerisinde yer alan alımlama analizi ise, mesajların alıcı tarafından yorumlanmasıdır (McQuail ve Windahl, 2010: 182). Yaklaşım toplumsal kültür, sınıfsal ilişki ve enformasyonun anlam üretimi üzerindeki etkisine dikkat çeker (Mutlu, 2004:198). Felsefi yorumbilim açısından ise yaklaşım, izleyicilerin mevcut bilgileri ve ön varsayımlarından oluşan mevcut bir beklenti ufku karşısında alındığını ve bu ufuklar değıştikçe eserlerin anlamlarının da değıştiğini savunur (Jauss, 1982).

Alımlama analizi, medya mesajlarının sadece hedefe iletilip iletilmediği ile kalmaz, ileti gerçekleştirildikten sonraki aşamalara da odaklanır. Doğrusal iletim modelinden farklı olarak, kodlama ve kodaçıklama modeli, izleyicilerin medya içeriklerine ilişkin farklı okumalar yapması ve içeriklerin tek bir biçimde alımlanmasının mümkün olmadığı durumunu belirtir (Hall, 2003: 320). Bu sebeple alımlama şekillerinde oluşan çeşitlilik bu tür çalışmalarda sinema yapıtlarının gönderdiği mesajlarla, izler kitlenin oluşturduğu anlam üretimlerinin çözümlenmesi için önem arz edeceği ifade edilebilir.

Çalışmada bu savdan yola çıkarak, yayınlandığı dönemde en çok izlenen film³ olması nedeniyle, Türk Sineması’nda izlenen “7. Koğuşdaki Mucize” filmi konu edinmiştir. Bu çerçevede izleyicilerin bu sinema filmi nasıl alımladıklarını incelemeyi amaçlanmıştır. Çalışmada alımlama kuramı ve İngiliz kültürel çalışmaları ile sinemada alımlama araştırmaları çerçevesinde ele alınıp analizler derinlemesine yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak yapılmıştır. Nitekim Ang’e (2006: 174) göre; küçük bir grup üzerine derinlemesine görüşme ile yapılan nitel ampirik araştırmalar, medyada bağlantılarını anlamının en iyi yollarından birisidir.

³ <https://www.birgun.net/haber/turkiye-de-2019-yilinin-en-cok-izlenen-filmleri-belli-oldu-278781> 30.12.2022

Çalışmada “7. Koğuştaki Mucize” sinema filmini izler kitlenin, toplumsal doğrularla nasıl uyuşturduğu, film ve gerçek hayat ilişkisini nasıl kurdukları, karakterle nasıl özdeşim kurdukları ve film sonları ile izler kitle beğenisi temaları altında nasıl alımladıkları soruları cevaplandırılmaya çalışılmıştır. İzleyen bölümlerde ilk önce kuramsal çerçeve belirlenerek alımlama çalışmalarının belirttiği temel yaklaşım tartışılmıştır. Takip eden 3. bölümde araştırma sorusu oluşturulup araştırma yöntemi tanıtılmış ve araştırma tasarımı ile elde edilen bulgular sunulmuştur. Araştırmanın 4. Bölümünde araştırmadan elde edilen sonuçlar yazındaki bulgular ile karşılaştırılarak konuya ilişkin değerlendirmelerde bulunulmuştur.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. İngiliz Kültürel Çalışmalar ve Alımlama Kuramı

Birmingham Çağdaş Kültürel Çalışmalar Merkezi 60’lı yıllarda Richard Hoggart tarafından kurulmuş ve alandaki araştırmaların 70’li yıllardan itibaren bilinirliği artmıştır (Turner, 2016: 88). İngiliz kültürel çalışmalar geleneğinin ekol öncülerinden, Richard Hoggart, Raymond Williams ve Stuart Hall, çalışmalarında izleyicilerin anlamlandırma pratiklerinde kişisel ve çevresel farklılıkların önemini vurgular (Hall 2005: 88). Kültürel çalışmalar, alımlama analizlerinin sadece kitle iletim araçlarına, mesajlara veya metinlerin anlamına bağlı olmadığını, izleyicilerin toplumsal özellikleriyle de ilişkili olduğunu belirtir (Yavuz, 2005: 17). Özellikle Hall (2005)’in geliştirdiği kodlama-kodaçıklama modelinde, alımlamalarının izler kitlenin gelişimine veya cinsiyet, yaş, eğitim, etnik köken gibi kişisel durumlarına göre de değişkenlik gösterebileceğini savunur.

Alımlama çalışmaları, odak gruplardaki izleyici kitleleri hakkında gözlem ve görüşmeler yaparak ampirik veriler elde edilmesini sağlarken, ayrıca içerikler hakkındaki temel varsayımları, belli bir bakış açısıyla yorumlayıp nitel yöntemlerle karşılaştırmalarda bulunur (Jensen ve Rosengren, 2005: 66). İzleyicilerin kültürel, demografik, sosyolojik veya psikolojik durumlarının izleyiciler üzerinde yarattığı etki, alımlama süreçlerinde gönderilen mesajlarla izler kitle arasında tutarlılık oluşturmayabilir (Smith, 2007: 237). Medya içeriklerinin kullanımının izleyici okumaları ve bakış açıları üzerinde fikir yürütülmesine olanak tanıdığını, farklı bakış açısı bulunan her bireyin, sosyal ortamlar içerisinde farklı derecelerde önem arz ettiği ifade edilmektedir (Jensen ve Rosengren, 1990; Hoijer, 1990; Storey, 2000). Bu nedenle de alımlama çalışmalarındaki metin çözümlerinin belirlenebilmesi için, hedef kitlenin kültürel haritası gereklidir. Bu harita bir mesaja yüklenen sosyal anlamlarının farklı izleyici kitlesi tarafından metin içerisindeki kodlarla kurulan ilişkisinin anlaşılmasını sağlar. (Hoijer, 1990; Morley, 1983). Hall televizyon programlarını kodlanmış anlamlar bütünü olarak ifade ederken, farklı gelenek ve kültürdeki izleyicilerin aynı şekilde kodlanan bilgiyi farklı yorumlaya bileceği, istenilen etki düzeyinde gönderilen iletilerin izler kitleye iletilmeyeceğini öne sürer (İrvan 1994-1995: 206). Bu nedenle, kültürel çalışmalarda medya içeriklerinin alımlamalarına yönelik çalışmaları medya iletişimleri şekillendirip, değiştirmektedir (Hermans, 2001).

Alımlama kuramının temelinde, bir medya metninin tek bir anlamı olmadığı, yani tek bir anlamlandırma biçiminin kabul etmenin yanlış olacağı kabulü vardır. Başka bir ifadeyle “izleyicilerin homojen bir bütün olarak değil, sonsuz sayıda deneyim ve pratikten oluşan bir evren” olarak düşünülmesidir (Ang, 1996: 7-56’dan aktaran, Aydın, 2007: 120). Diğer bir tanımlama da, alımlama medya metinleriyle izleyicilerin, etkileşime girmesidir (Yoo ve Buzinde, 2012: 223). Aslında izleyiciler tarafından bu metinlerin nasıl okunduğunu inceleyen ve pasif izleyiciyi yerine izleyiciyi aktif olarak kabul eden alımlama yöntemi, Stuart Hall’un kodlama ve kod açımına modeli, televizyon üretimi ve tüketimini iki ayrı gösterge bilimsel süreç olarak kavramlaştıran bir modeldir (Mutlu, 2012: 196). Stuart Hall kodların, sadece düz anlamları olmadığını yan anlamlar da içerdiğinin altını çizer (2017: 10). İzleyicilerin farklı deneyim ve bilgiye sahip olması üretilen kodlamaları da değişik şekillerde algılayıp, yorumlamalarına neden olduğundan bahsetmektedir. Bu bağlamdan hareket eden Hall, kodlama ve kodaçımını incelemek için “Alımlama Analizi” yöntemini geliştirmiştir.

Doğrusal model (gönderen/ mesaj/ alıcı) yalnızca mesaj alışverişi sürecine yoğunlaşmış olması ve anlam üzerinde eksikleri nedeniyle eleştirilmektedir (Ergin, 2014; Eunson, 2012; Foulger, 2004; McQuail ve Windahl, 2013; Šluková, 2007). Stuart Hall’un kodlama–kod açımına modeline dayanan alımlama analizi, izleyicilerin medya okumalarına vurgu yapmıştır. Hall (2006: 85)’a göre bu iletişim süreci “birbiri ile bağlantılı bir süreç olup, üretim, dolaşım, dağıtım, tüketim, yeniden üretim ilişkisi içinde üretilen sürekli bir yapıdır”. İzleyicilerin iletilen kodlardaki metinleri okuma farklılıklarını gösteren alımlama analizi modeli de üç değişik şekilde ele alınır. Bunlar; hâkim okuma, müzakereci okuma ve muhalif okuma diye adlandırılmaktadır. Hâkim okuma Hall’e göre (1980: 171), mesajı (gönderilen kodu) kodlandığı şekilde okunmasıdır. Şeker (2009: 107) kodlayıcıların ürettiği anlamın meşru kabul edildiği ve istenilen şekilde tam doğru olarak algılandığını söyler. Müzakereci okumada, kodlanan mesaj ile izleyicinin buna ilişkin yorumu arasında uzlaşmaya varılarak, kendi kültür, inanç ve bilgisine göre, bazı kodların rededilip, bazı kodların kabul edilmesidir. Mutlu ise, (2012: 196). Müzakereci okumayı tam ve olduğu gibi kabul etmeyip, anlamlar üzerinde uzlaşmaya vararak okunması olarak tanımlar. Muhalif yani karşıt okuma biçiminde, izleyicinin tüm mesajları reddetmesidir (Hall, 1999: 59-61). Güngör’e göre (2011: 111). Seyircilerin düz anlam ve yan anlamları olan mesajlarını alıp doğru kodlamasına rağmen, ters yönde kodaçımına yapması sonucunda izleyicinin televizyon programlarına karşı hep aynı tutum ve şekli gösterdiğinin üzerinde durur. Kısaca, izleyici araştırmaları İngiliz kültürel çalışmalarında medya çalışmaları içerisinde yerini almış, günümüzde de izleyici çalışmalarında sıklıkla kullanılan bir model oluşturmuştur.

2.2. Sinemada Alımlama Çalışmaları

Sinema izleyicilerin içinde bulunduğu dönemin sosyal, ekonomik, demografik veya kültürel unsurları yansıtması sebebiyle, sabit bir izler kitesinden bu alanda söz etmek aslında mümkün değildir. Öte yandan Iser (2000: 310)’in iddia ettiği gibi çoğu zaman eleştiri, izleyiciyi durumlarını iyileştirmek için neler yapabileceklerinin farkında olmak içindir.

Bu nedenle, izleyici ile ilgili yazı temelde gereklidir ve onaylama, aktarılması gereken tartışılmaz bir bilgiyi öngörür. Bu çerçevede, sinema filmi çalışmaları ile kültürel çalışmalar arasındaki farklılıklara değinen Jackie Stacey, sinemadaki çalışmaların izleyici konumlandırmalarını pasif izleyicilik üzerine eğildiğini, kültürel çalışmaların ise, aktif izleyici kitlesine dikkat çektiğini ifade eder (Kirel, 2010: 47). Buna karşın alımlamanın yorumlanması sürecinde, filmin izleyiciyle karşılıklı etkileşime geçmesi söz konusu olabilmektedir. Bu alandaki kuramsal katkı, Janet Staiger'ın *The Practices of Film Reception* (2000) adlı eseridir. İzleyici interaktifliğinin filmle yarattığı ilişki sayesinde çok çeşitli anlamların ortaya çıktığını ve alımlama teorisi olarak ortaya konmasa da, izleyici etkileşimleri sayesinde, bilişsel, duysal veya kimlik yorumlama gibi durumların önemi ve belirleyiciliği savunur (Staiger, 2000: 23).

Sinema alanında yapılan çalışmalarda da, izleyicilerin filmlere verdiği tepkilerin nedenleri sorgulanmış ve izleyici değişkenliklerinin olduğu durumlarda, belirlenen farklılıkların izleyici alımlamalarını değiştirebileceği ifade edilmiştir (Lehman ve Luhur, 2008: 188). Stuart Hall de metin okumaları ve yorumlamalarındaki okuma farklılıkları üzerinde durur (Hall vd. 2005), kodlama ve kodaçımamada, kodlama simetrisi olmadığı vurgular. Hall (2005) başka bir çalışmasında bunun sebebini şu şekilde açıklar;

“Kodlar arasındaki uyum eksikliği, yayıncılar ve izleyiciler arasındaki yapısal ilişki ve pozisyon farklılıklarından kaynaklanır, ama aynı zamanda söylemsel biçime geçme ve söylemsel biçimden çıkış anındaki ‘kaynak’ ve ‘alıcı’ kodları arasındaki asimetri ile de ilgilidir. ‘Çarpıtılma’ veya ‘yanlış anlaşılma’ dediğimiz şeyler tam olarak iletişimsel alışverişin iki tarafı arasındaki ‘denklik eksikliğinden’ kaynaklanır. Bu mesajın söylemsel biçime giriş ve çıkışının ‘kesinliği/kararlılığı’nu değil de ‘göreceli özerkliği’ tanımlar” (Hall, 2005: 120).

İzleyici özelliklerini bilmek ve metin özelliklerini ortaya çıkaran süreçleri yakından takip etmek gerekir (Onaran, 1994: 11-12). Sinema ürettiği filmlerde, bulunduğu ülkenin koşullarını, yaşam tarzı ve hayat şekillerini yansıtarak inşa eder. Sanatsal olarak bu yaratım da toplumsal beklentilerle ilişki içindedir. Sinema sanatı da, diğer sanat dalları gibi toplumdaki bağımsız olarak düşünülmemesi gereken, toplumun bu çalışmaları nasıl deneyimlediğine odaklanmaktadır (Akbulut, 2014: 28).

İzleyicilerin sinema filmlerine yorum yapması veya eleştirilerde bulunması, beğenilerini, kendi bilgi ve deneyimleri ile bu alanı geliştirdiği söylenebilir. İzleyici alımlamalarını çözümlenmek, hem bu araştırmanın hem de yapılacak olan araştırmaların temel konusunu oluşturur. Yapılan veya yapılmaya devam edecek bu alımlama analizleri sayesinde de, sinema sektöründeki yapımcılar doğru hedef kitleye, doğru filmi yaparak sinema sektörünün gelişimine ve başarısına önemli katkılar sağlayacağı ifade edilebilir.

3. ARAŞTIRMA

Önceki bölümde tanımlanan çerçeve içinde araştırmanın yapısı gereği, duyuşal, öznel, empatik kavramların nedenleri ele alınacağından, çalışmada nitel yöntem seçilmiştir. Nitel araştırma, probleme ilişkin bilgiyi sorgulayan, yorumlayıcı, probleme ilişkin biçimi anlama çabasına sahip olan bir yöntemdir (Guba ve Lincoln, 1994; Klenke, 2016). Nitel araştırmalarda, kavramlar arasındaki bağlantılar kodlama yoluyla anlamlandırılır. Kodlama, verinin çeşitli yönlerini belirleyip parçalar halinde etiketlemektir (Corbin ve Strauss, 2008; Creswell, 2013; Merriam, 2009). Bir başka tanımlamada ise, kodlama verilerin anlamlı parçalara ayrılıp, metne dönüştürülürken anlam bütünlüğünün korunmasıdır (Miles ve Huberman, 2016).

Kitle iletişiminde ise, İngiliz kültürel çalışmalarından Stuart Hall'in Kodlama/ Kod Açımı (Encoding/ Decoding)" modeli, kendinden sonraki araştırmalar için yol gösterici olmuştur (Stevenson, 2008: 34). Medya metinlerinin kodlanması tarafsız bir işlem olmayıp, izleyicilerinin alımlamalarının, heterojen yapısından dolayı kod açımı esnasında farklı anlamların oluşmasına yol açar (Barker, 2004: 58- 60). Alımlama analizi, medya içeriklerini izleyicilerin kendi dünyalarında nasıl anlamlandırdıklarını ortaya çıkarır (Schroder, 2016).

Sonuç olarak, alımlama kuramı, iletişim ve medya çalışmaları alanında önemli bir çerçeve olarak durmakta ve medya metinleri, üreticileri ve izleyicileri arasındaki dinamik etkileşimin kapsamlı bir anlayışını sunmaktadır. Stuart Hall (2005), Hans Robert Jauss (1982) ve Wolfgang Iser (2000) gibi akademisyenlerin çalışmaları sayesinde, alımlama kuramı yorumlama ve anlamlandırma süreçlerinin çok yönlü yapısını aydınlatmak için geliştirilmiştir.

Bu bağlamda araştırmada, "7. Koğuştaki Mucize" Türk sinema filmini izleyicilerin nasıl alımladıklarını incelenmiştir. Yönetmenliğini Mehmet Ada Öztekin'in yaptığı, Hakan Karamahmutoğlu, Saner Ayar ve Sinan Turan tarafından yapımcılığı üstlenilen "7. Koğuştaki Mucize" 2019 yılında gösterime girmiştir. Aras Bulut İynemli, Celile Toyon, Deniz Baysal, Nisa Sofiya Aksongur, Hayal Köseoğlu, Mesut Akusta, Yurdaer Okur, İlker Aksum, Sarp Akkaya ise filmin öne çıkan oyuncularıdır. "7. Koğuştaki Mucize" filmi, 1983 yılında Muğla'nın küçük bir kasabasında yaşlı annesi ve kızı ile yaşam mücadelesi veren, 7 yaşındaki kızı Ova ile aynı zekâ yaşına sahip olan Memo'nun haksızlıklarla mücadelesini, zihinsel yetersizliklerine rağmen evladı için elinden gelen gayreti göstermeye çalışan bir babanın hikâyesini gözler önüne seriyor.

Film büyüyen Ova'nın geçmişi hatırlamasıyla birlikte, ilkokul arkadaşlarının babasıyla dalga geçmesini, ninesinin her ikisine de aslında nasıl annelik yaptığını ve yaşamlarında önemli bir denge unsuru olduğunu göstermesi ile başlar. Bir gün Memo köyde koyunları olatmaya çıkarır. O sırada aynı yerde, komutanın kızı oyun oynarken uçurumdan düşer ve ölür. Olay yerine gelen komutan ve ailesi bu talihsiz durum karşısında Memo'nun cinayeti işlediğini düşünür. Komutan Memo'ya işkence yapar. "Köyün delisi" olarak anıldığı için ayrıca konu ile ilgili ona hiçbir şey sorulmaz. 12 Eylül darbesindeki yönetim şekline de hikâye anlatısında yer verilmiştir.

Özellikle köyün rütbeli askerinin ölen kızın babası olması ve olaya tanık olan başka bir asker kaçacağını öldürmesi adil yargılamanın olmayacağını göstergesidir. Komutan Memo'nun idamını ister ve mahkemeye çıkarıldıktan sonra kendisine idam cezası verilir. Ova, yaşlı annesi ve yakınları gerçeğin ortaya çıkması için çok uğraşır lakin hiçbir sonuç alınmaz. Bu durum karşısında Memo'nun gerçekte suçsuz olduğuna inanan hapishane müdürü ve yüzbaşı Memo'yu kaçırmak için plan yapar. Başka bir mahkûm olan Yusuf Ağa'yı idam günü Memo'nun yerine geçirirler ve hapishane müdürünün arabasının bagajında onu dışarı çıkartırlar. Sonunda Ova ile Memo birbirine kavuşur. Kısaca, film Memo'nun hapse girişi, hapiste koğu arkadaşlarının zamanla onu bir kardeş olarak kabullenmeleri ve hatta Memo için kendi hayatlarını tehlikeye atmaları üzerine kurgulanmış, haksızlıklar karşısında nasıl fedakârlıkların yapıldığını anlatan bir drama filmidir.

“7. Koğuştaki Mucize” adlı film, 2013 yapımı Güney Kore'den çevrilen Lee Hwan- Kyung yönetmenliğinde 7 Beon-bangui Seon-mul (Miracle in Cell No. 7) adıyla çekilmiş ve Türk sinemasına hem mekânsal, hem de bazı yönlerden değişiklik yapılarak yeniden uyarlanmış (Gündel 2021; Öztürk 2022). Bu iki film incelendiğinde, Güney Kore yapımında mahkûmlar hapishanede forma giyerken, Türk yapımında serbest kıyafetle rol almışlardır. Dikkat çeken başka bir değişiklik ise, Miracle in Cell No. 7 isimli Kore versiyonunda baba ile kız film sonunda birbirlerine kavuşamazlar, Ye-sung büyüyerek avukat olur ve ölen babasının suçsuzluğunu kanıtlar. Yeniden çevrim Türk versiyonunda ise, Memo ile ova birlikte tekne ile denize açılarak oradan uzaklaşırlar. Her iki filmin ortak noktası ise, sonunda farklı yöntemlerle adaletin sağlanması ve mutluluğun yakalanmasıdır. 93. Akademi Ödülleri'nde “Uluslararası En İyi Film” ödülünü temsilen Türkiye, 2019 yılında “7. Koğuştaki Mucize” sinema filmi aday adayı olarak göstermiştir. Uluslararası festivale Türkiye'nin yeniden çevrim bir filmi sunması tepkiyle karşılanmasına neden olmuştur (Ünlü, T. T. 2023). Adaylığa daha uygun seçenekler varken uyarlama bir filmin yarışması olumsuz eleştiriler alırken, uluslararası çevrede yaratmış olduğu olumlu etki ve yakalamış olduğu gişe başarısı ise desteklenmesini sağlamıştır.⁴

Türk sinemasında alımlama analizi yapılan sınırlı sayıda ki filmler içerisinde, yayınlandığı dönemde beğeni sıralamasında ilk sırada yer alması, bu film üzerine çalışılmamış olması sebebiyle örneklem olarak “7. Koğuştaki Mucize Filmi” seçilmiştir. Araştırmanın amacı; Türk sineması izleyicilerinin film ile kurmuş oldukları ilişkilendirme, etkileycilik, gerçekçilik ve toplumsal duyarlılık kategorilerindeki görüşlerini tespit etmek, izleyicilerin medya içeriklerini alımlamadaki okuma biçimlerinin nedenlerini ortaya çıkarmaktır.

3.1. Yöntem

Bilinmeyen fazla olduğu durumlarda, nitel araştırma metotlarını başlatmak veya planlayıp yürütmek çalışmayı daha nitelikli hale getirir (Patton ve Cochran, 2012). Nitel araştırmalar, ortaya konulan problemlerin doğal ve gerçekçi şekilde yansıtılması, öznel ve yorumlayıcı şekillerde ifade edilmesidir (Seale, 1999).

⁴ <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-54902942> 4.10.2023

Yani izleyici ve içerikler hakkında yapılan görüşmelerle hem nitel hem nicel veriler elde edilir. Araştırma yöntemi için seçilen alımlama kurumanın temelinin, üretilen medya içeriklerinin (filmler, reklamlar, diziler, haber bültenleri vb.) izleyici kitle üzerinde tek bir anlamının olmaması oluşturur. Bu savdan yola çıkarak, alımlama analizinin izleyicilerin demografik özellikleri, bilgileri, kültürleri veya yaşam deneyimleri arasındaki homojen olmayan farklılıkların etkilerini tespit edebilmek için çalışma için en uygun yöntemlerden biri olduğu söylenebilir. Ayrıca günümüzde farklı disiplinler tarafından da uygulanan analiz metotlarından biridir (Becerikli, 2012:165).

Araştırma kapsamında “7. Koğuştaki Mucize” sinema filmini izleyen seyircilere önceden belirlenmiş kavramlarla oluşturulan Temalar, Kodlar ve kategorilere uygun sorular hazırlanmıştır. İzleyicilerin cevaplarında benzerlik olmaması gözetilerek, ayrı ayrı görüşmeler yapılmıştır. Katılımcılara kendilerine ait ortamlarında sorular sorulmuş, hiçbir baskı, yönlendirme yapılmamasına dikkat edilmiştir. İngiliz Kültürel Çalışmaları çerçevesinde Stuart Hall'in kodlama-kodaçılama modeli üzerinden izler kitlenin, iletilen kodlardaki metinleri nasıl okudukları Türk sinema filmi üzerinden (hâkim okuma, müzakereci okuma ve muhalif okuma) şekilleriyle ele alınıp alımlama analiziyle incelenmiştir.

Sinema bağlamında alımlama analizi ile gerçekleştirilen filmler literatürde taranmış, farklı çalışmalar tespit edilmiştir. Yakın zamana ait çalışmalar içerisinde, Serttaş (2014)'ün “V For Vendetta Filminin Alımlama Analizi İle Sinemada Televizyon” adlı araştırma sonucunda, öğrencilerin filmde tüm eleştirileri algıladıkları ve karşıt okuma eğiliminde oldukları ifade edilmiştir. Başka bir çalışma olan Levent (2016)'ın “Zorunlu Göçe İlişkin Belleğin Oluşmasında Filmlerin Katkısı: Dedemin İnsanları ve Bir Tutam Baharat Filmlerinin Alınlanması” çalışmasında, sinema filmlerinin, özellikle tarihi olaylar ve gerçek hayat hikâyelerinin toplum belleğini değiştirdiği bulgusuna rastlanmıştır. Ayrıca aynı kültür ve siyasi görüşe sahip bireylerin alımlamalarında ise farklı sonuçlara varılmıştır. Kılıç (2018) "Seyirci Deneyiminde Film Tercihini Etkileyen Motivasyonlar ve Filmlerin Alınlanması: Recep İvedik Örneği" araştırmasında Recep İvedik karakter alınmasında farklılıklar olduğu ama olumsuz özellikleri izleyicilerin olduğu gibi kabul ettiği ve modern yaşamın kurallarından sıkılan izler kitlenin içlerindeki vahşi yönü, bu sinema filminde buldukları için sevdiği ortaya çıkmıştır.

Sinema alımlamalarının değerlendirilmesi ve yorumlanması izleyiciler tarafından medya mesajlarının hangi okuma şekliyle gerçekleştirdiğinin bilinmesi ve alandaki çalışmalara yansıtılması eksiklerin giderilmesi açısından, kendinden sonra yapılacak çalışmalar için de önem arz etmektedir.

3.2. Katılımcılar

Araştırmanın evrenini Türk sinema izler kitlesi oluşturmaktadır. Evrenin genişliliğini sınırlandırmak için, 2015-2022 tarihleri arasındaki son yedi yılda yayınlanan filmler incelenmiştir.

Kodlama ve kodaçımı bağlamında, kültür çalışmaları içerisinde ele alınan, “7.Koğuştaki Mucize” film örneğinin, Anadolu Ajansı verilerine göre (2022) bu yıllar içerisinde, gösterime girmesi ile birlikte en çok izlenen filmlerde ilk sırada yer alması ve Türk sinemasında alımlama analizi yapılan sınırlı sayıdaki filmde biri olması sebebiyle literatürde inceleme yapılmış, bu konu üzerine araştırma yapılmamış olması üzerine çalışma örneği olarak seçilmiştir. Flick (1998: 41)’e göre; görüşmeye katılan bireylerin seçiminde, evreni temsil edip etmemelerinden ziyade, bireylerin seçiminin çalışma konusuyla ilgili olup olmadıklarına bakılmaktadır. Araştırmada, kadın ve erkek izler kitlesi, farklı politik bakış, farklı demografik özellikler gözetilerek, bütüncül bir anlayışını oluşturmak için maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır (Suri H, 2011: 63-75).

3.3. Tasarım

Kültürel Çalışmalar çerçevesinde “7. Koğuştaki Mucize” sinema filmi izler kitlenin, toplumsal doğrularla uyuma, film ve gerçek hayat ilişkisi, karakterle özdeşim kurma ve film sonları ile izler kitle beğenisi temaları altında nasıl alımladıkları? Soruları üzerinden analiz edilmiştir. “7. Koğuştaki Mucize” isimli filmde izleyicilerin kodlama ve kod açılımlarını alımlaması üzerinden gerçekleşen farklı okumaları değerlendirilmiştir. Araştırma verileri, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak analiz edilmiştir.

Yarı yapılandırılmış görüşmeler önceden hazırlanmış belli bir sistem ve formatta olduğu için çalışmalar için kolaylık ve kıyaslanabilirlik sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Filmi izleyen 6 kişi ile hazırlanan formda temalar ve kodlar (alt temalar) çerçevesinde, izleyicilerin kişisel verileri ve iletilen kodlardaki metinleri nasıl okudukları tablolar şeklinde aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1: Katılımcılara Ait Veriler

Katılımcıların kodu	Cinsiyet	Yaş	Meslek
K1	Kadın	50	Banka kredi sorumlusu
K2	Kadın	37	İlkokul Müdürü
K3	Kadın	33	İşletme Sahibi
K4	Kadın	52	Ev hanımı
E1	Erkek	55	Genel müdür
E2	Erkek	68	Emekli

Tablo 2: Temaların, Kodların ve Kategorilerin, Önceden Belirlenmiş Kavramlara Göre Oluşturulması

Kodlar	Temalar	Kategori
1a-Doğru bulma 1b-Gelecek kaygısı	1-Toplumsal Doğrularla uyuma	1-Toplumsal Duyarlılık
2a- Empati yapma 2b- abartılı	2-Film ve gerçek hayat ilişkisi	2- Gerçekçilik
3a- Duygusal 3b- Rahatsız edici	3- Karakterle özdeşim kurma	3- Etkileyicilik
4a- Mutluluk verici 4b-Hayali, gerçek dışı	4-Film sonu ile İzler kitle beğenisi	4-İlişkilendirme

3.4. Bulgular

Araştırmada görüşme yapılan 6 katılımcıya (4 kadın, 2 erkek), kadınlara K1, K2, K3, K4 erkeklere ise E1, E2 şeklinde kodlama yapılmıştır. Her katılımcının tespitine yer verilmiş ve benzer ifadelerin tekrarı gözetilerek yazılmamış, yorumları yapıp, farklı görüşteki ifadeler aktarılmaya çalışılmıştır.

İlk soru ile izleyicilerin kültürel haritası için ipuçları aranmıştır. Bunun yanında kodaçımı anlaşılmasına çalışılmıştır. Bu amaçla “babaannenin buradaki en büyük rolü Ova’nın ebeveyn rolünü üstlenip kişisel ihtiyaçlarını karşılaması, zihinsel yetersizliği olan oğlunun çocuğuna bakan fedakâr bir kadın olmasının yanında, oğlunu evlendirmesini doğru buluyor musunuz?” olmuştur.

S.A(33/K3): Babanın kızına yetemediği, Ova ile aynı yaşta çocuk gibi hareket etmesi, oyunlar oynaması ebeveynlik yapamaması film boyunca gözlerimi doldurdu. Lakin bir yandan da söylenmeden edemedim. İnsan çocuk olan çocuğunu neden evlendirip, ikinci bir çocuğa bakmak zorunda kalır, derdine dert katar anlamış değilim.

A.G(55/E1): Ben doğru buluyorum. Yaş ilerledikçe, sağlık sıkıntısı olmayan kişilerin bile bakıma ve ilgiye ihtiyacı varken, annesi ölünce Memo’ya kim sahip çıkacak? Kimse ilgilenmez. İyi ki evlenmiş, yarın büyüüp onunla ilgilenecek bir çocuğu var.

Diğer katılımcılardan da elde edilen bu sonuçlara göre; 3 kişi (2 erkek,1 kadın) kültürel etkenlere bağlı olarak, Müzakereci okuma yapıp, kodlanan mesaj ile kendi yorumu arasında uzlaşma yaratmış ve kendi kültür, inanç, deneyimlerine göre filmdeki karakterin evli olmasının doğru olduğu yönünde alımlama yapmıştır. 3 kişi ise (3 kadın) Memo’nun evlendirilmesini yanlış bulmuştur.

Katılımcılara sorulan bir diğer soru, “film ve gerçek hayat ilişkisi içerisinde, oyuncuların oynadıkları karakterleri filme yansıtmasını nasıl buluyorsunuz?” sorusu olmuştur. Bu soru ile izleyicilerin kodaçımı içinde, muhaliflik, müzakere ve hakimlik belirtilerini ortaya koyacak kültürel izler yanında karakter değerlendirmesi ve bağlam sorgulaması anlaşılmasına çalışılmıştır. Görüşmelerden derlenen cevaplar şöyledir;

A.Y (37/K2): Memo ’nun yavrusunu sevdiği gibi sevsin herkes çocuklarını, inanın her şey düzelir diyorum. Babaanneyi oynayan Celile Toyon oyunculuğuna en büyük alkış, Ova’ya düşkünlüğü, oğluna sahip çıkışı, oyunculuğu o kadar gerçekti ki hem ağlattı, hem güldürdü.

S.A(33/K3):Cezaevinin içindeki oyuncular, ama özellikle İlker Aksum, Mesut Akusta şahane oynamış, çaresizlik herhalde daha iyi anlatılamazdı.

A.G (55/E1): Başrol oyuncusunun yaptığı mimikler, karakterin düşünmeden verdiği anlık tepki ve sergilediği davranışlar çok başarılı. Memo karakteri ile duygusallığı yüksek, istemeden yoğun bir empati yapıyorsunuz. Aras Bulut İynemli muhteşem bir oyunculuk sergilemiş, kendisini tebrik ediyorum.

K1,K4,E2 ise, bazı oyuncuların abartılı oynadığını belirtip, gerçek yaşamda bu şekilde olaylara tepki verebilir misiniz? Şeklinde benzer ifadeler de bulunmuşlardır. Üç kişinin tamamen Muhafız okuma yaptığı yani karşıt okuma biçiminde, izleyicinin mesajları tamamen reddettiği söylenebilir.

“7. Koğuştaki Mucize” masumiyetle ile kötülüğün savaşını gözler önüne seriyor. Bu çerçevede katılımcılara sorulan başka bir soru, sizi duygu ve düşünce olarak izlerken en çok hangi sahneler etkiledi?

Ç.B (50/K1): Aslında hikâye gelişirken birilerinden nefret etmenize, sonrasında aileye yardımcı olan öğretmen, hapisane müdürü gibi karakterlerin yaşam sevincinizi arttırıp mutlu olmanıza sebebiyet veriyor. Haksız yere bir kişinin hapis yatırılması, işkence görmesi ve akıl sağlığının yerinde olmaması yüzünden Memo'nun yaşadığı çaresizlik, babaannesinin endişeleri, minik Ova'nın hissetmiş olduğu yalnızlık duygusu benim etkilediğim sahneler oldu.

K2,K3,K4,E1,E2 katılımcıları da, farklı ifadelerle, benzer görüntüleri en etkileyici sahneler olarak almışlardır. Bu sebeple kodlayıcıların ürettiği anlam, izleyiciler tarafından hiçbir muhalif ya da müzakereli okumaya mahal vermeden kabul gördüğü gözlemlenmiştir.

Son soru olarak, “7. Koğuştaki Mucize” sıkıyönetim zaman aralığında yaşanan bir hikâyeyi anlatması, o dönemin içinde yaşanan yargulamalar ve sorgulamalara, ast-üst ilişkisine de çok belirgin şekilde olmasa da filmde vurgulamalar yapıldığı gözlemleniyor. Bu bağlamda, filmin mutlu sonla bitirilmesini ve Memo'nun kurtulmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusu sorulmuştur. Bu soru ile sonuca ilişkin izleyici değerlendirmeleri anlaşılmalıya çalışılmıştır. Katılımcılar kendi okumalarını şu şekilde ifade etmişlerdir.

D.T(52/K4): İdam kararında askerler, hapisane müdürleri ve mahkûmlar vicdanlarının sesine kulak vererek kendi içlerinde bir plan yapıyor ve emirlerinden çıkamadıkları üstleri dâhil, kimse bu durumun farkında olmadan, planlarını gerçekleştiriyor anlamış değilim. Bana filmin sonunu mutlu bitirmek için, sanki zorlama bir son yapmışlar gibi hissettirdi.

Ü.Y (69/E2): Ben adaletin yerini bulmasından ve Memo'nun kurtulmasından çok mutlu olsamda, hele ki seksenli yılların sıkıyönetim zamanında böyle bir kaçış operasyonunun yapılması ve kimsenin görmemesi, duymaması mümkün değil. Filmin sonu tamamen bir hayali yansıtmış ve gerçeğe dönüştürme şeklinde sonlanmış.

Diğer Katılımcıların görüşleri; E1,K1,K2,K3 izledikleri filmin sonunu çok beğendiklerini, neden olmasın? Hayatta her şey mümkün değil mi? gibi genel ifadeler kullanarak anlamdirmış, hâkim okuma yani mesajı (gönderilen kodu) kodlandığı şekilde okumuşlardır.

Çalışma bulgularını incelediğimizde, kadın katılımcıların yarısından fazlasında kültürel etkenler, deneyim ve inançlar erkek katılımcılara göre daha etkilidir. Dolayısıyla zihinsel yetersizliği bulunan Memo karakterinin evlenmesini uygun bulmayıp muhalif okuma yaptıkları görülmüştür. Sinema filmi ile gerçek hayat ilişkisinde, karakter değerlendirmesi yapılan başka bir soruda, hem erkek katılımcıların hem de kadın katılımcıların eşit oranda hâkim okuma ve müzakereci okuma yaptıkları, farklı bakış açılarına sahip oldukları tespit edilmiştir. Bazı katılımcılar yoğun empati kurarken, diğerleri ise filmi gerçek dışı bulmuştur. Sinema filminde hangi sahnelerden izler kitlenin daha fazla etkilenildiği alımlanmak istendiğinde ise, Memo'nun işkence görmesi, hapis yatırılması veya adaletin yerini bulmadığı bölümler katılımcıların duygu ve düşüncelerine en çok tesir eden sahnelerdir. Verilen yanıtlardan izler kitlenin hepsinin hâkim okuma yaptığı ve filmdeki olumsuzlukları okuyabildikleri görülmüştür. Sıkıyönetim dönemine ve yönetimdeki aksaklıklara da vurgu yapan "7. Koğuştaki Mucize" sinema filminin Memo'nun kurtuluşu ve mutlu sonla ilgili katılımcı değerlendirmelerinde, erkek katılımcıların hepsi muhalif okuma yaparak film sonunu reddetmiştir. Kadın katılımcılar ise hem müzakereci, hem hâkim okuma şekilleri gerçekleştirmişlerdir.

4. SONUÇ

Sonuç olarak bu çalışma kodlama / kod çözme modelleri, müzakere edilmiş okumalar ve tercih edilen okumalar gibi alımlama kuramının temel ilkeleri, medya yaratıcılarının niyetleri ile izleyicilerin bu mesajlarla etkileşime girdiği ve yorumladığı çeşitli yollar arasındaki karmaşık etkileşimi göstermiştir. Medya, geleneksel yayıncılıktan dijital platformlara ve etkileşimli deneyimlere kadar benzeri görülmemiş şekillerde gelişmeye devam ettikçe, alımlama kuramı, araştırmacıların medya, izleyiciler ve toplumsal dinamikler arasındaki karmaşık ilişkileri keşfetmeye devam etmeleri için sağlam bir çerçeve sunmaya devam etmektedir.

Çalışma alımlama kuramının çeşitli medya formları ve kültürel bağlamlar arasında uyarlanabilirliği, çağdaş medya görüntüsünü anlamada kalıcı ilgi düzeyini tanımlaması ile ilgili olduğunu göstermiştir. Nitekim izleyicilerin tek bir karakteri değil, kendilerine yakın buldukları Aras Bulut İynemli, Celile Toyon, İlker Aksum, Mesut Akusta'yı beğenerek izlediklerini ifade etmeleri bu yönde bir işaret olarak yorumlanmalıdır.

Katılımcıların verdikleri yanıtlardan kendi deneyim, kültür ve algılarının alımlamada etkili olduğu, örneğin; filmde karakterlerin gerçekliği, evlilik ve mutlu sonlarla ilgili izlenimlerinin, filmde kodlanan mesajla ile kendi anlamlandırmaları arasında da önemli değişikliklerin olduğu söylemek mümkündür. Yalnızca mağduriyetin yaşandığı sahnelerde veya akıl sağlığının yerinde olmaması yüzünden Memo'nun ifadesine başvurulmadığı, haksızlık duygusuna vurgu yapılan bölümlerde, izleyiciler ahlaki açıdan değerlendirmiş ve mesajı (gönderilen kodu) kodlandığı şekilde hâkim okuma yaptıkları görülmüştür.

Çalışma bulgularından izleyicilerin hâkim, müzakereli ve muhalif okuma eğilimlerinden, müzakereli ve muhalif okumaya daha yatkın oldukları söylenebilir. Bu noktada sosyal ve demografik unsurların, kodlanan mesajlarının okumalarında farklılıklar oluşturabildiğini, hem de bazı değişmeyen, ahlak, doğruluk, rahatsız edicilik gibi davranış şekillerinin alınmasında izler kitle üzerinde benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Alımlama kuramı, ayrıca izler kitlenin kişisel, kültürel ve sosyo-politik bağlamına dayanan anlam oluşturmadaki aktif rollerini vurgular.

Çalışmanın bir diğer önemli sonucu ise alımlamada cinsiyetin etkisi ile ilgilidir. Çalışma bulguları bu temelde ele alındığında kadın ve erkek izleyiciler arasında, cinsiyete göre alımlama durumunda belli noktalarda farklılıklar göze çarpmaktadır. Kadın izleyicilerin genellikle filmin mutlu sonla bitirilmesini daha duygusal bir açıdan bakarken, erkek izleyicilerin ise daha gerçekçi bir tutumla hikâyeye yaklaştıkları gözlemlenmiştir. Bu durumda cinsiyetin izleyicinin anlam oluşturmada önemli bir etken olduğunu düşünmek gerekir. Akademik çerçevede bu araştırma medya analizine daha kapsayıcı bir yaklaşımı teşvik eder, farklı izleyici perspektiflerinin değerini, medya yaratıcılarının niyetleri ile izleyicilerin kültürel bağlamına cinsiyet temelinde dikkat çeker.

Çalışma kapsamında, araştırmanın amacına ve yöntemine uygun üç öneri sunulmuştur. İlki, Türk sineması izleyicilerinin filmler üzerine yaptığı yorumların daha iyi anlaşılması için alımlama çalışmalarının sayısının artırılmasıdır. Bu alanda yapılacak çalışmalar izleyicilerin hangi medya içeriklerini okuyabildiklerinin bilinirliği, sinema ile seyirci ilişkisindeki farklılıkların daha doğru anlaşılmasını sağlayacaktır. İkincisi, karmaşık alım ve kod çözme süreçlerine daha derinlemesine dalarak akademisyenler, medya içeriğinin bireysel ve kolektif bilinç üzerindeki daha geniş etkilerinin daha kapsamlı bir şekilde kavranmasına katkıda bulunabilirler. Üçüncü olarak, bu çalışma uygulama alanında kuramsal içgörülerin, medya yaratıcıları için pratik etkilere sahip olduğu ve içerik tasarlarırken izleyici çeşitliliğini ve değişen yorumları göz önünde bulundurmalarını sağlayabileceğini gösterir. Böylece uygulamacılar için tasarımın içinde izleyicilerin aktif varlığı bir analiz değişkeni olarak da dâhil edilerek değerlendirilmesi önerilmektedir.

Çalışma katılımcıların demografik ve politik özellikleri çerçevesinde Türk seyircisinin alımlaması ile kısıtlı kalmaktadır. Bundan sonraki çalışmalarda farklı kültürel, demografik ve politik bağlamlarla yapılacak karşılaştırmalar konunun gelişimi açısından derinlik kazandıracaktır. Gelecek çalışmalarda izleyicilerin bireysel enformasyon yapılarının, politik ve demografik özelliklerinin sinema izler kitle beğenisi üzerinde ne şekilde etkili olduğu önemli bir gelişime katkı sağlayabilecektir.

Alımlama kuramının iletişim ve medya çalışmaları alanına katkısı yadsınamaz. Medya yaratıcıları ve tüketiciler arasındaki karmaşık dansı aydınlatma kapasitesi, aracılı iletişimin sürekli gelişen manzarasında anlamın nasıl inşa edildiği, müzakere edildiği ve dönüştürüldüğü konusundaki anlayışımızı geliştirir. Araştırmacılar ayrıntıları araştırmaya ve ilkelerini yeni bağlamlara uyarlamaya devam ettikçe, alımlama kuramı, medyanın ve izleyicilerinin dinamik etkileşimini anlamak için vazgeçilmez bir araç olmaya devam etmektedir.

Ayrıca uzlamsal bir araştırmanın izleyicilerin alımlamasının zaman boyutunda ne şekilde evrildiğini gösterme potansiyeli nedeniyle önemli bir gereksinim olduğu bu çalışma bulgularında gözlemlenmiştir.

KAYNAKÇA

- Ang, I. (2006). On the Politics of Empirical Audience Research. In: Durham M. G. and Kellner D. M. (eds) Media and Cultural Studies. Blackwell Publishing, 174-195.
- Akbulut, H. (2014). Televizyon ve Sinemada İzleyici Çalışmak: Alımlama Çalışmaları, Kocaeli Üniversitesi 2237 İletişim Bilimlerinde Araştırma Projesi Yazma Eğitimi.
- Becerikli, S. Y. (2012). Sağlık iletişimi çalışmalarında alımlama analizinin kullanımı: odak grup çalışması yoluyla kamu kampanyaları ve reklam metinlerine ilişkin çapraz bir okuma pratiği. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (43), 163-177
- Barker, C. (2004) The Sage Dictionary of Cultural Studies. London: Sage Publications.
- Corbin, J. ve Strauss, A. (2008). Basics of qualitative research techniques and procedures for developing grounded theory (third edition). Los Angeles, USA: Sage.
- Creswell, J. W. (2013). Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches. Los Angeles, USA: Sage.
- Ergin, A. (2014). Eğitimde Etkili İletişim (7. Baskı). Ankara: Anı.
- Eunson, B. (2012). Communication to Day. Communicating in The 21st Century (3rd Edition), 2-37, Australia: John Wiley and Sons Ltd.
- Flick, U. (1998). An Introduction to qualitative research. Thousand Oaks, CA: Sage
- Foulger, D. (2004). Models of the communication process. Evolutionary media, 25, 1-13.
- Gündel, N. (2021). "Zamanın ve Mekânın Dönüşümüyle Güney Kore Sinemasından Türk Sinemasına Yeniden Çevrim: Miracle in Cell No.7 (2013) ve 7. Koğuştaki Mucize (2019) Filmleri". Selçuk İletişim 14(4):1696-1726. doi: 10.18094/josc.942945.
- Guba, E. G. and Lincoln, Y. S. (1994). Competing paradigms in qualitative research. Handbook of qualitative research, 2(105), 163-194.
- Hall, S. (1999). Encoding / decoding, Media Studies, Paul Morris & Sue Thornhom (ed), Edinburgh University Press, 51-61.
- Hall, S. (2003). Kodlama ve Kod Açım, Söylem ve İdeoloji: Mitoloji, Din, İdeoloji (Haz. Zeynep Özarslan, Barış Çoban), İstanbul, Su Yayınları
- Hall, S. (2005). Encoding/ Decoding (Ed.Stuart Hall ve diğerleri). İçinde Culture, Media, Language. Taylor & Francis e-Library. (Eserin Orjinali 1980 yılında yayımlandı), 117-127. (file:///C:/Users/user1/Downloads/Stuart_Hall_-Culture_Media_Language.pdf)
- Hall, S, Hobson, D, Lowe, A, ve Willis, P. (2005). Culture, Media, Language. Taylor & Francis e-Library, First published 1980 by the Academic Division of Unwin Hyman (Publishers). (117-127).
- Hall, S. (2006). Encoding/ Decoding. In: Durham M. G. and Kellner D. M. (eds) Media and Cultural Studies. Blackwell Publishing, 163-174.
- Hall, S. (2017). Temsil Kültürel Temsiller ve Anlamlandırma Uygulamaları. İ. Dündar (Çev.), Pinhan Yayıncılık: İstanbul

- Højjer, B. (1990). Studying viewers' reception of television programmes: Theoretical and methodological considerations. *European Journal of Communication*, Vol. 5, 29-56. Sage: London
- Hermans H. J. M. (2001). The dialogical self: toward a theory of personal and cultural positioning. *Culture & Psychology*, Vol. 7(3), 243-281. Sage: London
- Iser, W. (2000). Do I write for an Audience?. *Pmla*, 115(3), 310-314.
- İrvan S (1994-1995). Eleştirel Yaklaşımlarda İzleyici Araştırmaları: Bir Yöntem Olarak Alımlama Çözümlemesi, İLEF Yıllık 94, Ankara, Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları.
- Jauss, H. R. (1982) "Literary History as a Challenge to Literary Theory," Ed. Towards an Aesthetics of Reception, çev. Timothy Bahti. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Jensen, K. B. and Rosengren, K. E. (1990) Five Traditions in search of the audience. *European Journal of Communication*, Vol. 5, 207-238. Sage: London.
- Klenke, K. (2016). *Qualitative research in the study of leadership*. Emerald Group Publishing Limited.
- Kılıç, I. Ö. (2018). Seyirci deneyiminde film tercihini etkileyen motivasyonlar ve filmlerin alımlanması: recep ivedik örneği. *TRT Akademi*, 3(5), 322-321
- Kırel, S. (2010). *Kültürel Çalışmalar ve Sinema*. İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınevi.
- Levent, S. (2016). Zorunlu göçe ilişkin belleğin oluşmasında filmlerin katkısı: dedemin insanları ve bir tutam baharat filmlerinin alımlanması. *Moment Dergi*, 3(2), 436-466
- Lehman, P. Luhr, W. (2008). *Thinking About Movies: Watching, Questioning, Enjoying*. Wiley-Blackwell.
- McQuail, D. ve Windahl, S. (2010). *İletişim Modelleri*. K. Yumlu (Çev.). Ankara: İmge.
- McQuail, D. & Windahl, S. (2013). *Communication Models for the Study of Mass Communications*. London & New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Mutlu, E. (2004). *İletişim Sözlüğü* (4. Basım). Ankara: Bilim ve Sanat.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (2016). *Genişletilmiş bir kaynak kitap: Nitel veri analizi* (S. Akbaba-Altun & A. Ersoy, Çev. Ed.) Ankara: Pegem Akademi.
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research: A guide to design and implementation: Revised and expanded from qualitative research and case study applications in education*. San Francisco, USA: Jossey-Bass.
- McQuail, D., Windahl, S. (2010). *İletişim Modelleri*. K. Yumlu (Çev.). Ankara: İmge
- Mutlu, E. (1991). *Televizyonu Anlamak*. Ankara: Gündoğan Yayınları (2012). *İletişim Sözlüğü*. Ankara: Sofos.
- Öztürk, B. (2022). "Güney Kore'den Türk Sinemasına: 7. Koğuştaki Mucize Filminde Yerleşme Motifleri", *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar* 6(19):165-78. doi: 10.31455/asya.1058815.
- Patton, M. Q. Ve Cochran, M. (2012). *A guide to using qualitative research methodology*. MedecinsSansFrontiers.
- Serttaş, A. (2014). V for vendetta filminin alımlama analizi ile sinemada televizyon. *Global Media Journal: Tr Edition* 5 (9): 303-322.
- Sluková, P.Z. (2007). *Studies of Information and Knowledge Management in the European Context*. Prague: Charles University in Prague Institute of Information Studies and Librarianship. Modul No. 5
- Smith P. (2007). *Kültürel Kuram* (S. Güzelsarı ve İ. Gündoğdu, Çev.), Babil Yayınevi, İstanbul.
- Storey, J. (2000). *Popüler Kültür Çalışmaları*, Babil Yayınları: İstanbul.
- Stevenson, N. (2008). *Medya kültürleri: sosyal teori ve kitle iletişimi*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

- Schroder, K. C. (2016). Reception Analysis. The International Encyclopedia of Political Communication, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/9781118541555.wbiepc162>. Erişim tarihi: 15.02.2022.
- Seale, C. (1999). Quality in qualitative research. *Qualitative Inquiry*, 5(4), 465-478.
- Staiger, J. (2000). *Perverse Spectators: The Practices of Film Reception*. New York: New York University Pres.
- Suri H. Purposeful sampling in qualitative research synthesis. *Qualitative Research Journal*. 2011;11(2):63-75.
- Şeker, T. (2009). 5 N 1 K Haber Programının Alımlama Analizi. *Selçuk İletişim Dergisi*, 5 (4): 105-117.
- Tekinalp, Ş., ve Uzun, R. (2009). *İletişim Araştırmaları ve Kuramları*. İstanbul: Beta Yayınları, 4. Baskı
- Turner, G. (2016). *İngiliz Kültürel Çalışmaları. B. Özçetin ve D. Özçetin (Çev.)*, Heretik Yayınevi: Ankara.
- Ünlü, T. T. (2023). Yeniden Çevrilmiş ve Orijinal Filmleriyle Güney Kore Film Endüstrisinin (Hallyuwood) Türkiye'deki Konumunun İncelenmesi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 10(2), 777-799 <https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.1274127>
- Yaylagül, L (2008), *Kitle İletişim Kuramları: Egemen Eleştirel Yaklaşımlar*, Dipnot Yayınevi, Ankara.
- Yavuz, Ş. (2005). *Medya ve İzleyici Bitmeyen Tartışma*. Vadi Yayınları, Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (Genişletilmiş 10. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yoo, E.E. Buzinde, C.N. (2012). Gazing upon the kingdom an audience reception analysis of a televised travelogue. *Annals of Tourism Research*, 39, (1), 221–242.